

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP.

IX. évfolyam.

FIUME, vasárnap 1912. szeptember 1.

196. szám

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229).
Gradinata del Sasso Bianco 3, Wurzer ház I em.

Felétős szerkesztő:
MURAI JENŐ.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . . . 24 kor. | Negyedévre . . . . . 6 kor.
Félévre . . . . . 12 kor. | Egy hónapra . . . . . 2 kor.
Egyes szám ára helyben 6 fillér.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 60 fillér.

Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 400.

A magyar színészetéről.

A Pozsonyban megjelenő „Nyugatmagyarországi Híradó”-ban olvassuk a lap főszerkesztőjének, dr. Vutkovich Ödönnek tollából a következő, bennünket fiemeieket is közelről érdeklő cikket:

„A színészet nálunk Magyarországon még mindig nem esik és nem is eshetik oly megítélés és elbírálás alá, mint más, nyugati államokban, mivel hazánkban a magyar színészet még jelentős kultúrmisszióra van hivatva és különösen idegenajku, nemzetiséglakta vidékeken elsőrangú fontosságú magyarosító eszköz — ép ezért részesül a magyar színészet sok helyütt állami támogatásban, mivel csak ha pusztán szórakozási helynek tekintenők, úgy nem volna meg az erkölcsi jogosultsága ahhoz, hogy az állam pénzéből akár egy fillért is fordítsunk rája. Nálunk Magyarországon a hazai színészetnek igenis még szüksége van az állami istápolására és segítő kezére és ezt bizony még sok helyütt nem nélkülözheti. Így a mi városunkban, Pozsonyban sem, ha azt akarjuk, hogy a színészet csakugyan megfelelően neves hivatásának és valóban művészi színvonalon álló előadásokat produkálhasson, amik vonzani képesek. Sok helyütt az állam támogatása nélkül még az esetben is főnkremenne a színészet, avagy nagyon selejtes, röpacs színvonalra süllyedne le, ha a közönség állandóan támogatná is, mivel a mi viszonyaink a legtöbb helyütt olyanok, hogy a színigazgatók csak nagyon szerény bemeneti díjakat szedhetnek és a színházak

sem megfelelő nagyságúak több városunkban, ezzel szemben a közönség kívánalmi egyre fokozódnak és a tagok igényei is egyre növekednek, amiket a mai drágaság viszonyok magyarán meg. A helyzet tehát tagadhatatlanul igen nehéz. Megkivánjuk, hogy színészetünk nivós legyen, lépést tartson a modern követelményekkel, de a létfeltételeinek a megalapozásáról nem gondoskodunk. Előszóval hivatkozunk arra, hogy milyen fokon van a színügy külföldön de arról megelégedezünk, hogy mennyire mások ott a viszonyok. A külföldi színházakban az igazgatók óriási bért kötelesek fizetni a színházukért, de ott nem is kapunk elsőemeleti páholyt 11 koronáért. Más a közönség és mások a körülmények! Azzal azonban nem segítünk a bajon, ha mindezt egy cikk keretében szépen elmondjuk és siránkozunk miatta. Meg kell találni az illetékeseknek az orvoslás módjait. Különösen nálunk Pozsonyban most már ott tartunk, hogy el lehet mondani, hogy a magyar színészet ugyszólván már állandósítva van, erősen gyökereket eresztett, ezután már csak a továbbfejlődés és virágzás következhetik. A hat hónapos téli szezon immár teljesen a magyar színészeté, sőt az idén még a szinkörben is játszottak a mieink szép sikerrel. Pozsonyban a német színészetnek már nincs talaja. A német színigazgatók nem tudják már megtalálni a számadásukat ezért inkább lemondanak szerződéses jogukról és átengedik a teret a magyar kollégának. Teszik pedig ezt nem talán ennek a szép szemének a kedvéért, hanem mivel a viszonyok és körülmények ezt parancsolják így írták elő. Eklatáns bizonyossága ez városunk mind inkább való magyarosodásá-

nak. Jóleső érzéssel írjuk le ezt, hisz ép a „Híradó” volt az, amely fennállása első percétől kezdve tántoríthatatlanul kitartott a magyar színészet mellett, nem szünt meg érdeklőben propagálni és ha kellett erős küzdelmet vívni! Azonban még a mai rendszer mellett is sok a kívánni és elrendezni való. Így mindenek előtt rendbe kell hozni a pozsony—fiume—kaposvári színikerület ügyét mivel ez a kerület most csak papíron van meg. Fiumében nincs is hely, ahol játszhaszék a magyar színtársulat. A régi Feniesszinkört lebontották, a fiumeiek a színházukat a világot sem engedik át egy napra sem a magyaroknak. Ez is Magyarországon lehetséges a magyar államiság diésőségére! Az idén színtársulatunk nyári állomás nélkül maradt volna, ha Basel le nem mond a két nyári hónapra való igényéről, színtársulatunknak ide-oda kell vándorolni, most a napokban megint lemennek Kaposvára — mindez nemcsak haszontalan nagy költségeket ró az igazgatóra, hanem fárasztja a társulat tagjait, árt a művészi színvonalnak és elvonja a társulattól a szükséges időt a darabok megfelelő betanulására. Hisz a téli szezonra megint megfelelő repertoárral kell beállítani színtársulatunknak. Hlyefajta kapkodásnak a jövőben nem szabad megtörténni, mivel ennek csak a pozsonyi magyar színészet s ártatlan színigazgatók inná meg a levét. A vidéki magyar színészet országos felügyelőjének lett volna a hivatása e tekintetben a megfelelő gondoskodás. De így látszik ez az állás igazán csak afféle sine cura. Az illetékes köröktől akár egész nyáron át üdülhetek volna a levegőből Polgárok! Városunk magyar színészetének jól fel-fogott érdekében megköveteljük, hogy az

A „Tengerpart” tárcája.

Bérekocsisok.

Cagené tegnapelőtt pont két óraker kilepott a lakásából. Ötéves kis leányát, Mimit kézen vezette. Miután igen jól villásreggeliztek, úgy vélte, egy kis emésztési séta igen jó hatással lesz úgy rá, mint a gyermekre s most habozva állt meg a járda szélén, azon tűnődve, mely irányban induljon.

A Bois de Boulognera gondot, de aztán hirtelen észbe ötiött, hogy a Bois de Vincennes is igen kedves kiránduló hely és merengve nézte a felhőket, mintha tőlük kérne választ.

Végre is elhatározta, hogy a leánytól kér tanácsot.

— Mimikém, hová menjünk sétálni? A Bois de Boulogneba, vagy a Bois de Vincennesbe?

— Bámom is én . . . csak már menjünk — felelte durcásan a jól nevelt kicsi.

— Ej, Mimikém, mégis mond, melyiket szereted jobban? A Bois de Boulognet, vagy a Bois de Vincennest?

Az ifjú hölgy lábaival toporzékkolt.

— Nem bámom akárhová . . . de már menni akarok . . . másként sírok!

E pillanatban egy bérekocsis dőccögött el mellettünk s a kocsis elkapta a mama utolsó szavait.

— Hé, asszonyom . . . éppen Vincennesbe készülök! . . . Akarja hogy elvigyem?

— Csakugyan — gondolta Cagené — menjünk Vincennesbe, miután ez a kocsis felajánlja, hogy elviszi!

Felhangan ezt mondta:

— A Bois de Boulogneba készültem egy kis sétára, de miután maga kimegy Vincennesbe, . . .

Egy másik kocsis, ki ugyanesak arra ha ládt, meghallotta e szavakat.

— Hallja, asszonyom, én éppen arra tartok . . . Szálljon fel a kocsimba . . . huszonöt perc alatt kiviszem a Bois de Boulogneba.

— Boesánat! Boesánat! — vágott közbe az első kocsis — én ajánlottam fel előbb a kocsim. A hölgy éppen be akart ülni, mikor te közbeléptél. Nélküled már régen uton volnánk . . .

— Furesa! — vágta vissza a másik — a hölgy a Bois de Boulogneba készül és te mindenképpen akarod vinni Vincennesbe! Az egészen más ut, öregem!

— Törődj a magad dolgával! Az én nevem Julot! Ha valami mondanivalód van, szívesen látlak a Roquette-utcai kocsimában

ott csöveghettünk . . . Addig is, asszonyom, az én kocsimba tessék felszállni . . .

Hé, furesa dolog volna, ha Emil kocsis — mert az a nevem — megijedne egy ilyen szajkótól . . .

— Könyörgöm, uraim — szólt közbe ijedten Cagené — ne veszekedjenek. Ha nem tudnak megegyezni, majd omnibuszba szállunk a kocsival . . .

A két ellenfél hirtelen, mintegy ösztön-szerűleg felkiáltott:

— Nem, asszonyom, azt ön nem fogja megtenni . . . Be fog szállni egyikünk kocsijába . . . ha akarja, elvisszük a világ végére.

Cagené habozni látszott.

Jajot kocsis felhasználta a szünetet és előre törtetett:

— Vegyen engem, asszonyom . . . akár órára, akár menetre . . . a kocsim gummirádlis, a kisasszonyt csöppet sem fogja rázni.

A másik — Emil ur — a szavába vágott:

— Válasszen engem, asszonyom! Az én kocsim taxaméterrel van felszerelve és egy hat nyelvű utmutatóval. Összekötheti a kellemet a hasznossal s utközben idegen nyelvekre taníthatja a kis kisasszonyt.

Cagené kétségbeesetten nézte Mimit, kia türelmetlenség látható jeleivel tipegett s észrevehető volt, ha még pár percig kéznek bizton belemászik az utmenti fekete poeco-

ideihez hasonló bizonytalanságoknak többé ne legyen kitéve a pozsonyi magyar színtársulat. Ami az idén szerencsésen sikerült, nyáron át is szépen prosperált a magyar színészet a tuloldali, alkalmatlan nyári színpadon — az még nem lehet biztosíték a jövőre. Forró óhajunk, hogy a magyar színészet már a közeli jövőben városunkban az egész éven át állandósítsa, de ezt nem a ligetben levő, az idő viszontagságainak kitéve, a Dunával városunktól elválasztott, különösen rossz időben nehezen és piszkosan megközelíthető mostani arénával véljük elérhetőnek, hanem ha majd idővel itt ezen az immenső parton lesz egy megfelelő, kényelmes, barátságos, szép nyári színházunk. Addig tőlünk megmaradhat az a pár német áprilisvégi színházi és szinköri előadás, sőt talán helyes is, ha a magyar közönség most még kis időre pihen, — de addig is rendezni kell a Fiumével és a Kaposvárral való viszonyt. Így, ahogy most van, az sehogyan sines jól! Nincs kellemetlenebb állapot a bizonytalanságnál. Ez csak rossz gyümölcsöt terem. Egy olyan nagy, hatalmas terület, mint a pozsonyi magyar színtársulat, joggal megkívánhatja, hogy jövőjéről ne máról-holnapra történjenek intézkedések. A pozsonyi magyar színészet ügye iránt érzett igaz, őszinte szeretetből íródtak ezek a sorok, nem szabad ezért senkinek sem más érdelemmel olvasni ezeket. A magyar színészetnek ugyanis olyan nehéz a helyzete országszerte. Ep most szervezkednek a vidéki színtársulatok tagjai is, hogy az Országos Színészegyesülettől teljesen függetlenül alakítsák meg az Országos Szövetséget, a mely a színészetnek gazdasági és társadalmi érdekeit lesz hivatva szolgálni. Ezen mozgalelem irányítóinak ugyanis az a nézetük, hogy a színészegyesület már szervezeténél fogva is csakis az igazgatók előnyére van (!). Mindenesetre figyelemre méltó jelenség ez, amelynek a jövőben előreláthatólag kihatása lesz az egyes színtársulatok összetételére és értékére nézve s amit ezentul nem szabad számitáson kívül hagyni. A fővárosi színházak helyzete sokkal kedvezőbb a vidékieknél. Nem szólva az anyagiakról, már csak a következők miatt is: A vidéki színházakban alig egy-két darab ér meg több előadást. Folyton újabb meg újabb más és más darabokat kell előadni, nem úgy mint a fővárosban, ahol egyes darabokat 200-szor is előadnak egymás után.

lyába.

Végezni kellett bármí áron!

A két kocsis ezalatt nagy hangon versengve dicsérte kocsiját, lovait s mellüket verdesve kiáltozták:

— Engem válaszszon, asszonyom . . . engem válaszszon! . . . Akár órára, akár menetre . . . könyörgöm, engem vegyen!

E pillanatban Mimi élesen sikoltozni kezdett.

Cagéné rémülten fordult hátra.

Egy hatalmas, esontofickó, egy harmadik kocsis, ki eddig néma szemtanúja volt a jelenetnek, felkapta a gyermeket és diadalmasan szaladt zsákmányával a kocsijához. Cagéné kétségbeesetten futott utána.

A kicsi már ott feküdt kocsi a párnáin s a kocsis felkuszva a bakra, odakiáltá Cagenének:

— Szálljon fel, asszonyom . . . s egykettő . . . ki a Bois de Boulogneba . . .

Megesattintotta ostorát s a kocsi csakhamar továtúnt az utcasarkon.

Az egész nem tartott tíz másodpercig.

Julot ur elképedve meredt Emil urra.

Egy gondolat futott át mindkettőjük agyán.

A szerencse a merészeké! . . . Ezt gondolták.

S nehogy gunyolódásaik élet egymáson gyakorolják, inkább barátságos egyetértéssel betértek a sarki bormérésbe . . .

Henri Jousset.

A vidéki színtársulatoknak operát, operettet, drámát, vígjátékot, népszínművet, bohózatot, szóval minden színpadi válfajt elő kell adni, a fővárosban erre külön-külön színházak vannak. A gyakori különböző darabok miatt a vidéken a színészeknek idegölő, fárasztó, sokszor nem is szerepkörükbe vágó munkát kell végezniük. A drámai színész nem egyszer énekesdarabban és megfordítva kénytelen játszani. Hogy ez azután nincs a művészi nívó előnyére, azt talán nem szükséges bővebben magyarázni. A közönség általában csakis a zenés darabokért rajong. A színtársulatoknak azonban kötelességük a magyar drámát is kultiválni. Hisz ezért részesül legtöbbjük állami támogatásban, nem pedig a léha, frivol operettekért. A drámai személyzet mindennél aránytalanul rosszábbul van díjazva, mint az operett-társulat. Hogy lehessen tehát kultiválni méltóképp a magyar kultúrát? Megköveteljük a színtársulatoktól hogy jók, összevágók, gyorsan pergők legyenek az előadások, de azt nem gondoljuk meg, hogy néha igazán lehetetlent kívánunk, ha tekintetbe vesszük, hogy gyakran nap-nap után más darabokat kell előadni. Hogyan jutna idő a szerepek betanulására, a próbákra? Hogyan alakíthat így valaki egy szerepet a művészet kívánalmainak megfelelőleg? Mindezekhez járul még, hogy mily nagy terhet ró az igazgatókra az egyes darabok megvétele. Sokat lehetne még előadni és felhozni, hogy mik az okozói a vidéki magyar színészet nehéz, lehetne mondani, válságos helyzetének, de mi most épp csak a főbb bajokra óhajtottunk rámutatni. Biztos tudomásuk van róla, hogy a jövő évi állami költségvetésben a vidéki magyar színészet segélyezésének a tétele emelve lesz. Mindeneset az orvoslás módjai közül ez ugyszólván a legfontosabb. De nemcsak a színtársulatok tagjai, hanem a színtársulatok is tömörülni akarnak a saját érdekeik védelme szempontjából és hogy a vidéki társulatok anyagi helyzetén lendítsenek. Mindenesetre sok igazságos ok forog fenn a szövetkezésükre. Sok anomáliát szüntethet meg a szövetkezésük és rendezett állapotokat teremthet minden téren s nem szabad csupán a tagok ellen irányuló szövetkezésnek tekinteni, hanem főleg abból a szempontból kell venni, hogy a színtársulatokra mindig több és több terhet rónak a közönségnek egyre fokozódó és növekedő igényei.

Tény az, hogy országszerte forrongás van a magyar színtársulatok és színészek között, az előbbieket azt hangoztatják, hogy már alig bírják a sok terhet, az utóbbiak pedig anyagi helyzetük javítását sürgetik. Reméljük azonban, hogy sikerülni fog mindkét részén megtalálni az orvoslás módjait. Az igazgatók szövetkezésük folytán és bizonyos anomáliák kiküszöbölésével új jövedelmi forrásokat nyithatnak, a színészek pedig ebből kifolyólag el fogják érni jogosult igényeiknek a kielégítését. De természetesen kölcsönös jóakaratra, szeretetre és belátásra van szükség.

Az „Aradi Közlöny” a napokban országos akciót indított a vidéki színészet válsága dolgában. Megszólaltatta a színtársulatokat, fővárosi művészeket és közölte a kultusz-kormány államtitkárának és a vidéki

magyar színészet országos felügyelőjének a leveleit. Mind mond valami érdekeset, meg szívlelendőt. Legbátrabban azonban Kövessey Albert színtársulat vezetője mutatott rá a bajok okaira. Levelében többek között a következőket mondja:

„A magyar színészet — tagadhatatlan — esőd előtt áll. A baj kutforrása mindegyiknél az, hogy mindig kenyérről beszélünk, ahelyett, hogy arra keressünk módot, miképpen tudnánk művészileg megismerni, nagyok és erősek lenni. A magyar színészyanyagban van erő, tűz, hév, lendület, csak ambiciózusabban kell lenni. Ne mindig arról gyülesezünk, hogy hány próbával tartunk kevesebbet, de abban tartunk össze, hogy a magyar színészet ügyét diadalra juttassuk. A helyzet azáltal nem javul meg, ha hiábavaló terveken törjük a fejünket. Tanuljunk! Ez a fő! Tudunk mi, csak akarni kell! Hanem ha a tökéletes zülléstől és az elkerülhetetlen veszedelemből meg akarjuk szabadítani a vidéki színészetet, úgy ajánlom a következőket: Menjen fel 35 színtársulat vezetője ezer színésszel a vallásügyi miniszter urhoz és térden állva kérje meg, hogy gróf Festetics Andor színtársulati felügyelő urat helyezze végleges és jól megérdemelt nyugalmába. Mert, hogy a vidéki színészet ily létjűre jutott, majdnem kizárólag a gróf ur az oka! A gróf ur közismert tájékozatlanságával végig száguld a vidéki tájékon és nagyuri kényelemmel letarol mindent, ami letarolható. A gróf ur nemterődősége, ismeretlensége, teremtette meg azt az áldatlan állapotot, hogy a legtöbb igazgatóknak nincs nyári állomása, sőt odáig jutottunk, hogy nagyzenekaras társulatok állomás hiányában kénytelenek egy faluba meghúzódni, hol úgy az igazgató, mint a tagok existenciájára a legnagyobb mértékben veszélyeztetve van. És a gróf ur szivaroz! . . . Ha pedig, időközönként, — amint a szeszélye engedi — beleértja magát valami dologba, az még rosszabb! A gróf ur beleavatkozásának a vidéki színügyi bizottságok, városi tanácsok előtt nincs semmi súlya, ott is eljártozta a tekintélyét. Egyszerűen megmosolyogják, vagy ép ellenkezőjét teszik annak, amit a gróf ur ajánlott. Csoda-e, ha ilyen körülmények között a vidéki színészet jajkiáltása hangzik fel minden vonalon. Nyugalomba gróf ur! Penzióba! Mást kérünk! Tetterős, energikus, hozzáértő embert, aki a vidéki magyar színészet ügyét a szívén viseli, és nem olyat, aki a dunaharaszti akácok közül kormányozza a világot! Így van és nem más kép! Kövessy Albert.”

Ilyen és ehhez hasonló hangok emelkednek országszerte. Sokáig tehát már nem szabad késlekedni, mert csak annál inkább posványosodik el a helyzet.

Belátással, szakértelemmel, méltánylással — és erélyvel a magyar színészet ügyét és jó kerékvágásba lehet fordítani.

Dr. Vutkovich Ödön.

Minden a kihordás vagy a szétröplés körül felmerülő panaszt telefon, vagy levelezőlap útján a kiadóhivatalba kérünk bejelenteni.

Töchterheim Abbazia

Nevelő és üdülő otthon leányoknak. — Német, angol, francia nyelv- és zene tanítás. — Pädagogiai vezetés. Orvosi felügyelet. Interurb. telef. 258. Prospectus.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

A tengerészeti hatóság épületében levő m. kir. biológiai állomás és aquárium díjtalanul megtekinthető naponta d. e. 10-től 1-ig és d. u. 3-tól 6-ig.

— A városi könyvtár naponta d. u. 5-től 8-ig áll a közönség rendelkezésére.

— A népkert (Giardino pubblico) nyitva van este 9 óráig.

— A temető naponta d. u. 6 óráig látogatható.

— A tersattói Frangepán-vár, naponta megtekinthető egy korona beléptidj ellenében. (Feljárt a susáki híddal szemben levő lépcsőn vagy kocsin a susáki Boulevarde-on.)

— József főherceg diszkertje (a kormányzói palota mellett) megtekinthető a fenséges család távollétében hétköznapokon reggeltől estig. Vasárnap a kert zárva van. Beléptidj nincs.

— Az „Adriatica” cognagyár susáki gyártelepe minden előzetes engedély nélkül megtekinthető reggel 8 órától este 6-ig.

— A Danubius-hajógyár telepe csak a haditengerészeti akadémia parancsnokságának speciális engedélyvel tekinthető meg.

— A rizshántológár, a papirgyár, a kőolajfinomítógyár, a torpedógyár és a susáki Litorale konzervgyár csak az illető gyárvezetőségek speciális engedelmével tekinthetők meg.

— A kivándorlási ház megtekintésére (Via Industria) a kir. kormányzóság ad ki belépőjegyeket.

— **Montecuccoli elutazása.** Montecuccoli Rezső gróf, ellentengernagy, a monarchia haditengerészetének parancsnoka, mint jeleztük, tegnap Bécsből Fiuméba érkezett és meglátogatta a Danubius-gyárat. A haditengerészet parancsnoka délután fél háromkor a „Lacroma” jachtra ment és Portoróba utazott, ahol megtekintette a Ganz-Danubius ottani telepét is. E szemle után Montecuccoli tovább utazott és valószínűleg Dalmáciába megy.

— **Végtárgyalás Windsbach ellen.** A fiumei törvényszéken szeptember kilencedikén délelőtt 9 órakor kezdik meg a végtárgyalást Windsbach Lipót, a vétkes bukás büntette miatt vád alatt levő volt bankár ellen. A végtárgyalást a szabadságáról visszatért Thierry Alajos törvényszéki elnök fogja vezetni.

— **Olcsó lakások Susákon.** A susáki község tanácsához a napokban több pénzember kérvényt terjesztett be amelyben kislakások építésének engedélyezését kérik. A társaság konzorciumot alakít 400.000 korona alap tőkével, melynek felét már biztosították. A társaság csupa kétszobás lakást szándékozik építeni, hogy ezáltal a szegényebb lakosság jobb megélhetését is elősegítse.

— **Football mérkőzés Susákon.** Krajna legjobb football-klubja az „Iliria” vasárnap mérkőzik a susáki gimnáziumi téren a „Viktória” susáki klubbal. Az „Iliria” és a „Viktória” Laibachban már mérköztek s ekkor a verseny 4:1 arányban végződött az utóbbi javára. A revanche-mérkőzés megnyerésére az „Iliria” legjobb játzóit küldte el. A mérkőzés belépti díjak mellett délután öt órakor kezdődik.

— **A nyomdászotthon Abbaziában.** Néhány nap múlva megnyílnak Abbaziában egy új intézetnek a kapui. A magyarországi nyomdászegyesület építtetett egy üdülőházat, hogy tagjai munka után üdülést és pihenést találjanak. A gyönyörű villát Neuhäusler & Pelda abbaziai építésszek terveztek és építették. Impozáns épület és szép helyen. Az ünnepélyes megnyitás szept.-ben lesz.

— **Beiratás a felsőbb leányiskolába.** Az áll. felsőbb leányiskolába (Via Clotilde 1.) és a vele kapcsolatban most megnyíló leánygimnázium V. osztályába a beiratások szeptember 2. 3. és 4. napjain d. e. 9—12 óráig lesznek. A növendékek magukban nem jelentkezhetnek, hanem csakis szülők vagy gyámjuk kíséretében. Azon növendékek kik bármely osztályba először iratkoznak be az iskolába, tartoznak magukkal hozni születési bizonyítványukat, utolsó iskolai bizonyítványukat, oltási, illetve újraoltási bizonyítványukat. Az intézet régi növendékei csak mult évi iskolai bizonyítványukat hozzák magukkal. A beiratás alkalmával minden növendék 14 K beiratási díjat fizet. Ezen díj fizetése alól senki sem menthető fel. Az évi tandíj 40 K, mely 4 részletben á 10 K is lefizethető.

— **Magzatelhajtó szülésznő.** Potoceni k volosca—abbaziai detektiv tegnap egy veszedelmes bábát tartóztatott le. A szülésznőt a fiumei rendőrség is kereste s amikor ezt az asszony megtudta, Abbaziában telepedett le, hol bűnbeesett esedélányokon életveszélyes műtöket végzett. A detektiv éppen egy ilyen ténykedése közben lepte meg a bábasszonyt. A veszedelmes nőt, akinek nevét eddig nem sikerült megtudni, a detektiv letartóztatta. A voloscai rendőrség most azon fáradozik, hogy megállapítsa a magzatelhajtó asszony áldozatainak számát.

— **Egy falusi tragédia részletei.** A mult héten megírtuk, hogy a Zengg melletti Kosin községben Mance Mátyás 64 éves földműves több késszurással megölte rokonának, Mance Gáspárnak feleségét, mert az asszony közösen bírt örökségük fölosztását kívánta. A megölt asszony férje, aki szintén esaknem áldozatul esett nagybátyja vérgesztésének, elmondta a tragédia részleteit. Az első hiányos információk után kitűnik, hogy itt nemcsak egyszerű gyilkosságról, hanem valóságos vérfürdőről van szó. Mance és nagybátyja között s mintegy két héttel ezelőtt ő a feleségével együtt Kosinba utazott, hogy megosszák a birtokot. Amikor Kosinba értek, találkoztak Mance Mátyással, ez azonban elkerülte őket, mert sejtette, hogymiért jöttek. Valamivel később Mance és egész családja egy Petrelics nevű házaspár társaságában a szántóföldeket nézték. Eközben odajött Mance Mátyás, aki övében hosszú tört viselt és megkérdezte Mance Gáspárt, hogy most adja elő, mit akar. A megkérdezett látta, hogy nagybátyja rosszra készül, s szép szöve igyekezett vele tárgyalni. Mance Mátyás azonban hirtelen feléje rontott és több ütést mért reá, azután türe után nyult. A megtámadott ember felesége közbe vetette magát és saját testével igyekezett megvédeni férjét. A megvadult ember az asszony mellébe döfte a tört majd mikor áldozata megtántorodott, még egyszer a szerencsétlen asszony szíve felé döfött. Mindez egy-két pillanat alatt történt, a jelenlevők nem bírták megakadályozni Mance Mátyást vérgesztésében. A halálosan megsebzett asszony térdre bukott, férje pedig karjaiba fogta. Körülöttük a gyermekek visítottak és sirtak. Mance Mátyás ezután több szurást mért Mance Gáspárra. A vadállattá változott embert erre Petrelics és felesége akarták lefogni, a gyilkos azonban Petrelicsné háta, karjaiba és altestébe szurt. Petrelics sem menekült meg a vérgesztő ember kezéből. Reá is több szurást mért a bestiális ember, aki ezután önként jelentkezett a kosini esendőrségnél. A négy súlyosan sebesültet a falubeliek eszméletlen állapotban találták meg s szekéren bevitték őket Manceék házába. Itt Mance Gáspárné fél óra múlva kiszüvedett. Mance Gáspárt és a Petrelics házaspárt a goszpiési kórházba vitték. Petrelicsné aligha éri túl sérüléseit, ellenben Petrelics és Mance a minap elhagyhatták a kórházat. A gyilkos

nem várta be az igazságszolgáltatást, mert három nappal borzalmas vérgesztése után öngyilkossá lett. Fehérneműjéből kötelet csavart és az ablakvasra felakasztotta magát. Mance Gáspár még mindig a rettenetes vérgesztés hatása alatt van s attól tart, hogy megöri.

— **Rabló a törvényszék előtt.** Macea városrész lakosságát — mint megírtuk — heteken át rettegésben tartotta egy vakmerő rabló, aki éjnek idején behatolt a lakásokba és az alvók mellől is elvitt minden elvihető értékű tárgyat. Végre is elfogták a gonosztevőt, Durnje János pólai csavargót, s a törvényszék hétfőn, szeptember 2-án fogja tárgyalni ügyét.

— **Vámhitelezési okiratok.** Az egyetemleges kezességi okiratok számára, melyek a fővámm hivatalok által engedélyezett vámhitelek biztosítására szolgálnak, a pénzügyminiszter f. é. július 13-án kelt rendelettel új szöveget állapított meg. Figyelmeztetjük a kereskedőket, akik ilyen vámhitelet élveznek hogy az eddig letett kezességi okiratok az sek, de az ilyen vámhitelet meghosszabbítása csak pótnyilatkozat kiállítására ellenében történik, új hitelek kérelmezése esetén pedig a fővámm hivatalok a kezességi okiratot csak úgy fogadják el, ha ez az új szöveg szerint van kiállítva.

— **Hajógyári sztrájk Triesztben.** Triesztből táviratozzák, hogy a Stabilimento Tecnicóban tegnap reggel az összes munkások abbahagyták a munkát. Az ok az volt, hogy egy tizenkét év óta a gvárbán foglalkoztatott munkás, aki 3 napig igazolás nélkül elmaradt, esütörtökön, amikor ismét megjelent a gvárbán, helyét egy más munkás által betöltve találta. A munkás emiatt hevesen összeszólkalkozott a gvár egyik aligazgatójával és két nehéz vasdarabot dobott feléje. Az aligazgató sértetlen maradt, a munkást azonnal elbocsátották. Délután a munkások gyűlést tartottak, melyen tiltakoztak a művezetők és mérnökök állítólagos visszaélései ellen, amelyeknek az azonnali megszüntetését követelik.

— **Szétronesolta a gép.** A Trieszt melletti servolai vaskohókban tegnap borzasztó hallálal halt meg Godina Jakab 14 éves fiú. Godina a működés alatt levő gépnek esett s csak szétszaggatott testrészeit szedhették össze a géprészek közül. A szerencsétlenségért senki sem felelős.

— **Vadgesztenyét evett.** Tegnap este a via Acquedottoról a kórházba szállították a mentők Kadrisin Amato 12 éves fiút, aki tegnap délután vadgesztenyét evett és gyomorgöresöket kapott. Állapota súlyos.

— **Baleset az utcán.** Dinez Jakab 18 napszamos tegnap délután a via Giosué Carduccin elesett és jobb lábát törte. A mentők bevitték a kórházba.

— **A Danubius-gyárból.** Cosulich Lajos 47 éves lakatosra tegnap a Danubiusgyárbán egy súlyos vasdarab zuhant. Cosulich az orrán súlyos sérülést szenvedett.

— **A zsákok alatt.** Az 50 számú vasúti raktárban, tegnap délután hat órakor súlyosabb természetű baleset történt. Nagy János 28 éves raktármunkásra több megrakott zsák esett, úgy hogy maguk alá temették Nagyot, aki több zuzódást szenvedett. A kórházba szállították.

— **Elgázolta a kerékpár.** Tegnap este 6 órakor egy kerékpár a Corsón elgázolta Vértés Ernő 4 éves ficskát, ki zuzódásokat szenvedett. A kerékpárost, Steinacker Jánost előállították a rendőrségre, a jegyzőkönyv felvétele után pedig szabadon bocsátották.

— **Betörés.** Milos Lőrinc tengerészkapitány tegnap délután néhány órára eltávozott lakásáról s ezalatt ismeretlen tettesek

Reggelizés előtt felpohár

Schmidthauer-féle

Használata valódi áldás gyomorbetegségeknél és székszorulásban szenvedőknek.

Kapható Fiume és vidékén minden gyógyszerárban és jobb fűszerüzletben.

Igmándi keserűvíz

Az elrontot gyomort 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza.

Kis üveg 40 fillér.

Nagy veg 60 fillér.

behatoltak lakásába, honnan elvitték egy 140 korona értékű karperecet és 72 korona készpénzt.

— **A „László” gőzös balesete.** Tegnap délután a „László” kincstári gőzös Lovranába ment, hogy az ott tartózkodó T e l e s z k y János pénzügyminisztert, aki kirándulást akart tenni, a Quarnerón, fedélzetére vegye. Utközben azonban baleset érte a Lászlót, mert propellerje letörtött. A tengerészeti hatóság „Vontató” gőzöse ment ki utána és visszavontatta a kikötőbe.

— **Csapatzállítások Dalmáciába.** A Dalmáciában és Boszniában, Metkovics, Spalató és Neum között történő hadgyakorlatokra különböző csapatokat szállítanak Fiumén és Trieszten át. A hadvezetőség e célra kibérelte a „Dalmacia”, Duna, „Carniolia”, „Balaton” és „Kupa” gőzöskéket. A három előbbi gőzös ma indult a Dalmáciába menő csapatokkal, míg a „Balaton” és a „Kupa” holnap visznek el a csapatokat.

— **Amerikai bevándorlási adatok.** Ellis Island hatósága most adta ki hivatalos jelentését a legutóbbi 11 hónapról s e szerint Magyarország kvótája magasabb volt a kivándorlásban Ausztriánál, ami különben rendszeren így van, bár a különbség nem nagy. Ausztriából 11 hónap alatt 76.688 személy vándorolt Amerikába, míg Magyarországból 83.427. Magyarország ezuttal a harmadik helyen áll, amennyiben Oroszországból és Finnlandból 141.085 s Olaszországból 132.166 ember érkezett. Az a kimutatás is érdekes, amelyet a hajóforgalomról adtak ki ez év első felére vonatkozólag. El lat hó alatt 505 hajójárat 445.503 utast hozott New Yorkba. A forgalom lebonyolításában ismét csak a két nagy német társaság áll legelől, mert a két német társaságra esik az egész személyforgalomnak csaknem egyharmada, 137.000 személy, noha 24 társaság tartja fenn a forgalmat a tengeren tulra és tulról. Első helyen a brémai Lloyd áll 57 hajójárat-tal és 70.924 utassal. Második a hamburgi társaság 44 járáttal és 60.343 utassal, míg a Cunard a harmadik helyet foglalja el 45 járáttal és 45.698 utas szállításával. Feltűnő en előnyomult a sorban az Austro Americana az új hajói révén, mely 15.544 utast hozott az első felében Amerikába, köztük elég sok magyar is.

— **Megiopott huszárkapitány.** A fiu-me-i téparancsnoksághoz beosztott Szentkirályi Pál huszárkapitány ma reggel tért vissza négy napi szabadságáról, melyet Fuzsinén töltött. Lakására érve kellemetlen meglepetés fogadta. Nyitva volt az ajtó s amikor belépett a szobába mindent a legnagyobb rendetlenségben talált. Azonnal tisztában volt azzal, hogy betörők tettek látogatást. A betörők a kapitány feleségének ruhaneműit és ékszereit majd mind elvitték. Szentkirályi szerint az öltözékek között értékes selyemruhák is vannak, az ékszerek értékét azonban felesége távolléte miatt nem tudja megállapítani. Azt hiszi, hogy megközelítőleg mintegy 1500 korona kára van. Szentkirályi kapitány bejelentette a betörést a rendőrségnek.

— **Az árumintakiállítás megnyitása.** Holnap, vasárnap délelőtt hivatalosan is megnyitják a fiu-me-i árumintakiállítást, a melyet ma délelőtt mutattak be a sajtóképviseelőinek. A Kereskedelmi Múzeum valóban pazar bőkezűséggel és ördögös ügyességgel alakította át a Zichy-méltó első számú tárházát a kiállítás céljaira. A kitűnően elosztott helyiségben izlésesen elrendezve mindent meglehet találni, amivel a fiatal, de már erős fejlődésben levő magyar ipar

a külföld előtt eldicsékedhetik. Azok az áruk, illetve áruminták, amelyeket a Kereskedelmi Múzeum ezen a kiállításon összehalmozott, mindenkor bátran felvehetik a versenyt a külfölddel s igazán örülünk, hogy végre a fiu-me-i kikötő sem kerülte ki az illetékes tényezők figyelmét és felismerték azt a végtelenül nagy nemzetgazdasági értéket képviselő utat, amey a magyar ipar és kereskedelem fejlődése, a magyar külkereskedelem haladása felé vezet. Ez az ut, — egyedül a fiu-me-i kikötőn és a tengeren át vezet. A holnap megnyíló kiállítás mindenestre ezt a célt fogja szolgálni s ennek a célnak mindenben megfelel a kiállítás. A harminckét rekeszben elhelyezett áruk közül hamarjában fel sem tudjuk sorolni mindazt, ami az ideözönlő idegen kereskedők érdeklődését méltán fel fogja kelteni. A butoriparunk különösen kiválik és messze kimagaslik a kiállított áruk közül. A szebbnél-szebb minta-darabok kosárfonó és szövő iparunk fejlettségét is kellően igazolják. A torontali szőnyegek s a Magyarországon készült perzsaszőnyegek a szenzáció erejével fognak hatni azokra, akik ezt a virágzó iparágat nálunk eddig még nem ismerték. Koesigvár tóiparunk, a gépipar, cement és majolika-gyártás és méltóképpen van képviselve. A bejárattal igen életrevaló ötletet valósítottak meg. Az idegenforgalmi iroda nyújt itt készséggel felvilágosítást a magyar fürdőkről. Hasábokon keresztül díszíthetünk mindazt a szepet és jót, amelyet K o v á c s Gyula udvari tanácsos, a Kereskedelmi Múzeum igazgatója hónapokig tartó hihetetlenül nagy és fárasztó agilis munkával varázsolt ide a tengerpartra. Derék segítőitársai S a s v á r i Ármán és P a t a k Gusztáv voltak, akik előtt egyaránt le kell rónunk az elismerés adóját. A kiállítást holnap K a n k o v s z k y Ferenc min. tanácsos, a kormányzó helyettese fogja megnyitni. Kan-kovszky ma délelőtt már ellátogatott a kiállítás helyiségébe s a rendezés felett a legnagyobb meglepedéseinek és elismerésének adott kifejezést. Ugyanek a délelőtt tekintette meg a kiállítást R i p p l - R ó n a y József a nagynevű festő családjával együtt G a r á d y Viktor kíséretében. A kiállításba szeptember 1-től 10-éig délelőtt 8—12-ig és délután 3—7-ig szabad a bemenet.

— **Halálozás.** R é v é s z Vince, az Adria tengerhajózási társaság anyagraktárának főnöke ma éjjel a budapesti Szentjános-kórházban egy elkésett vakbélműtét következtében meghalt. Halálát felesége, aki állami tanitónő és két árvája gyászolja.

— **Fiu-me-i fiu holtteste a Dunában.** Mintegy két héttel ezelőtt a budapesti rendőrfőkapitányság arról értesítette a fiu-me-i rendőrséget, hogy a Dunából egy valószínűleg fiu-me-i származású tizenégyéves fiu holttestét fogták ki. Tegnap megjelent a rendőrségen Mikulicich napszámosasszony, aki azt hiszi, hogy a vízbeesett gyermek az ő Mario nevű fia. Mikulicich Mario a fiu-me-i szegényházába volt internálva, de onnan nemrég megszökött Budapest felé. A rendőrség felmutatta a holttestről eszközölt fényképfelvételeit, az asszony azonban nem tudta benne a fiát teljes bizonyossággal felismerni. Mikulicich-ne elmondta, hogy a fia homlokán egy bevágás volt s egyéb ismertető jeleket szolgáltatott róla, de bájos lesz így is a holttest személyazonosságát megállapítani.

— **Olaszország külkereskedelme.** Milanói konzulátusunk írja beszámolójában: A múlt évben is néhány fontosabb iparág krízisben vergődött, de azért mégis különböző momentumok arra mutatnak, hogy a viszonyok általában javulni fognak és az olasz gazdasági viszonyok a jövőben normálisan fejlődnek. Ez a javulás máris konstátálható a külkereskedelmi forgalom statisztikájából. A behozatal 1910 óta 112 millió li-

rával nőtt és összesen 3358 millió lírát tett ki. A kivitel gyarapodása 89 millió líra és egészben 2196 millió lírara becsülik. Az olaszországi ipar fokozódó szükségletére mutat, hogy a nyers gyapot, réz, nyers gummi, nyersbőrök, szén, öntött vas,, ólom, zink stb. behozatala emelkedett. A kiviteli cikkek között a gyapotáru mutatják a legnagyobb felendülést; 39 és fél millióval többet vittek ki, mint azelőtt. A mezőgazdaság kedvező helyzetét sejtetik a friss gyümölcs-, rizs-, szőlő-, fűszerek, paradicsom-konzervek, sajt stb. emelkedő kiviteli tételei. A mezőgazdaság 1910-ben a gyenge aratás miatt szenvedett, de az 1911-iki aratás eredménye már kedvező volt, az értékesítés is magas árak mellett sikerült ugy, hogy a mezőgazdaság helyzete lényegesen javult. A selyem-fonal kivitel 75 millió lírával esökkent. Az olasz gazdasági életnek itt van a legsebezhetőbb pontja; az olasz selyemipar helyzete évről-évre rosszabbodik a mind inkább erősödő japán konkurrencia miatt. Az olasz gyapotipar sem dolgozott eredménnyel; a tultermelés még mindig állandó és a miatt a gyarak alig hoznak valami jövedelmet ugy, hogy csak kevés vállalat volt abban a helyzetben, hogy osztalékot adjon, mások viszont erős veszteségeket szenvedtek. Ezzel szemben, hála a Banca d'Italia és más nagyobb olasz pénzintézetek közbelépésének az olasz vasipar szanalása nagy léptekkel haladt előre. A vasgyarak most szindikátusban egyesültek, hogy a termelést és az eladást kölcsönös megállapodással szabályozzák. Az élelnek építkezési kedv, amey most

TŐZSDE.

	Aug. 30 zárlat	Mai ári 1 órn
Budapesti Értéktőzsde.		
Magyar hitelrészvény	852.—	850.—
Osztrák hitelrészvény	649.—	647.—
4%-os koronajáradék	87.05	87.—
Osztr.-magyar államvasut	713.—	715.—
Jelzálogbank	471.—	471.—
Leszámlatőzsbank	543.—	547.—
Hazai Bank	299.50	300.—
Magyar Bank és Keresk. R-T.	662.—	661.—
Rinnanurányi	780.50	778.—
Salgótarjáni	798.—	799.—
Közuti Vasut	771.—	770.—
Városi Villamos	408.—	407.—
Adria	568.—	—
Déli Vasut	106.—	—
Magyar Cukoripar	3020.—	—
Rizsgyár	3940.—	—
Budapesti Gabonafőzsde. (50 kilogrammaként.)		
Buza októberre	11.35	11.41
Buza áprilisra	11.32	11.88
Rozs októberre	9.59	9.72
Tengeri szeptemberre	9.21	9.35
Tengeri májusra	7.44	7.50
Zab októberre	10.17	10.32
Zab áprilisra	10.32	10.47
Bécsi Értéktőzsde.		
Osztrák hitelrészvény	648.50	647.—
Magyar hitelrészvény	850.50	851.—
Osztrák magyar államvasut	712.75	710.50
Déli Vasut	106.—	—
Alpesi	1048.—	1045.—
Skoda	764.50	—
Osztr. koronajár.	87.10	—

Fiu-me-i és trieszti értékek:	Legutóbbi köte- sek átlagár.
Fiu-me-i 4%-os kölcsönkötv.	92.—
Banca Fiumana	640.—
Fiu-me-i Kereskedelmi Bank	302.—
Fiu-me-i Népbank	114.—
Litorale Bank és Takarékpénztár	228.—
I. Horvát Takarékpénztár	5750.—
„Indeficienter” tengerhajóz. társ.	88.—
Magyar-Horvát Gőzhajózárs.	1400.—
Magyar-Horvát Szabadhajózás	1100.—
Orient tengerhajózási társ.	1325.—
Alt. Forgalmi r. t.	2250.—
Magyar Olajgyár	213.—
Austro-Americana	314.—
Navigazione Libera Triest	690.—
Osztrák Lloyd	595.—
Stabilimento Tecnico	10200.—
Ampelea Szeszpároló Rt.	474.—
I. Trieszti Rizsgyár	965.—
„Kerka” dalmát vízművek r. t.	430.—
Spalatoi Portland Cement	481.—
Assicurazioni Generali . . . . . Nap.	990.—
Riunione Adriatica	4175.—

egész Olaszországban uralkodik a bőséges megrendelések, amik a háború következtében az utóbbi időben még fokozódtak, az olasz államvasutak szükségletei, most, hogy az éles verseny véget ért, gyümölcsöző munkát biztosítanak a gyáraknak. A gyapjú- és lenipar egész évben jó árak mellett eleven foglalkoztatást talált. Az automobil- és gépipar is nagyobb lendületet vett. Ugyanez áll a bórárugyarakra. Itt főleg a keztyű- és bőrdíszipart lehet kiemelni, amelyek fejlődés-képességét a kivitel emelkedése is bizonyítja. A kedvező aratás nyomán a mezőgazdasági iparokkal foglalkozó vállalatok is nagyobb eredményeket értek el; áll ez különösen az olasz cukortermelőkre. A mezőgazdaság helyzetének javulása a műtrágyaszükséglet emelkedését vonta maga után, ami olasz műtrágyagyárosok helyzetére annál fontosabb volt, minthogy ezek a branszeli nagyobb gyárak közt létrejött kartell mellett a vásárt még gyümölcsözőbb pénzügyi eredménnyel követték meg. Az olasz bankok általában jó üzleti évre tekinthetnek vissza és nagyobb dividendákat osztogathattak. A háború kitörése az ország hitel gazdasági életét csak kevésbé érintette.

Távirat — Telefon.

Az ellenzék akciója.

BUDAPEST, aug. 31. Politikai körökben nagy érdeklődéssel várják a szövetkezett ellenzéki pártok szeptember hó 3-iki értekezletének döntését. Károlyi Mihály gróf az ellenzék akciójára vonatkozólag úgy nyilatkozott egy újságíró előtt, hogy a szövetkezett pártok minden rendelkezésére álló eszközzel megakadályozzák a garázdálkodó Tisza-Lukács rezsim folytatását, mert példát kell statuálni arra, hogy az alkotmány tönkretételét senki büntetlenül meg ne kísérelje.

Andrássy, Apponyi és Károlyi.

BUDAPEST aug. 31. Károlyi Mihály gróf szerdán este automobilon Tiszaroffra utazott és az egész esütörtököt ott töltötte, mint Andrássy Gyula gróf vendége. A két politikus hosszasan tanácskozott az ellenzék teendőiről. Károlyi ma este gróf Apponyi Alberthez utazik Eberhardra, onnan pedig holnap együtt mennek Somorjára, hogy jelen legyenek Sággy Gyula beszámoló beszédén, melyen egész Pozsony és Komárom vármegye ellenzéke részt vesz. Károlyi Mihály Andrássyval fog tárgyalni a szövetkezett ellenzék taktikájának megállapításáról.

Justh Gyula állapota.

BUDAPEST, aug. 31. Ma reggel a gazdasági hírek terjedtek el a fővárosban Justh Gyula állapotáról. Kossuth Ferenchez érkezett telefonértesítés szerint azonban közvetlen veszély nem fenyegeti Justhot, akinek állapota súlyos ugyan, de lassan-lassan mégis javul.

A hadgyakorlatok első ütközete.

MEZŐHEGYES, aug. 31. A főhadiszállás közelében ma megtörtént az első lovas ütközet a nagyszabású és kassai lovasdandárok között. Battonyán ma délelőtt átvonult a szabasi dandárhoz tartozó négyes és kettős huszárezred, továbbá a nagyszabású tizenkettedik gyalogezred.

A külügyminiszter Ischlben.

ISCHL, aug. 31. Berchtold Lipót gróf külügyminiszter tegnapi kihallgatása másfél óráig tartott. A király azután meghívta Berchtoldot a családi ebédre. Délután Berchtold gróf Bilinski közös pénzügyminiszterrel, Mérey quirináli nagykövettel, majd titkára,

Kinszky gróf társaságában Széchenyi gróf párisi és Fürstemberg herceg bukaresti nagyköveteivel tett látogatást. Ma este Berchtold gróf Bécsbe utazik.

Csaló bankbizományos.

BUDAPEST aug. 31. A rendőrség ma letartóztatta Tóth János bankbizományost és házasságközvetítőt, kinek az Erzsébetkörút 12. számú házában volt irodája. Tóth apróhirdetésekkal szerezte klienseit, kiktől előleges költségekre rendszerint 15—20 koronát vágott zsebre, anélkül, hogy egy lépést tett volna a reábizott ügyekben. A rendőrség Thótot illetőségi helyére Nagykárolyba toloncoltatta.

A szerb autonómia felfüggesztése.

UJVIDÉK aug. 31. Az összes szerb pártok kiküldöttjei augusztus 29-én értekezletet tartottak itt az egyházi autonómia felfüggesztése ügyében. Elhatározták, hogy a különböző szerb pártok egymást sajtó útján nem fogják támadni, hogy a papságnak bizalmatlanságot szavazzanak és az egyházi kormányzat semmiféle funkciójában nem vesznek részt. Tomics Jásának a radikális párt elnökségéről és a „Zastava” szerkesztéséről való lemondását nem fogadták el.

Tolvaj udvari lakáj.

KARLSRUHE aug. 31. Nagy feltűnést keltett itt a badeni nagyhercegnő első udvari lakájának letartóztatása. A lakáj be tudott férközni a nagyhercegi család és a nagyhercegnő bizalmába és ezt kihasználva, ki akarta egy udvari pénzügyi hivatalnoktól csalni a nagyhercegnő koronáját és ékszereit. A merész terv azonban meghiúsult.

„Margherita” mozgó

Via Alessandro Manzoni 3.

A fiumei magyarság figyelmébe!
Műsoron

Egy csók története

Eredeti budapesti felvétel, magyar színművészek előadásában. - Világ körutján óriási sikert ért első rendű mestermű. Előadva az összes fővárosi mozi-színházakban.

Magyar darab. — Magyar író műve.

Wurzer Albano

nagybani és kicsinybeni
papir- és irodaszer-üzlete
szeptember 1-én az Adria palotából a Via Negozianti és Via Zara sarkán levő szomszédos sarokhelyiségbe (volt Gelcich ház) költözködött.

Hizott libákra

rendeléseket az izr. ünnepek alkalmával szeptember 6-ig fogad el

Dragoner J.

Piazza Mercato coperto — Telefon 6-54.

VENEZIA

HOTEL PENSION VENIER

San Marco Ponte Goldoni Szobák 2 1/2 lirától, teljes ellátás napi 8 lirától feljebb Német kiszolgálás.

Házvezetőnőül

keres egyedül álló magántisztviselő kifogástalan múltú független asszonyt vagy leányt, ki háromtagú család háztartását vezetni tudja és főzéshez is ért.

Megkívánatik csinos disztingvált megjelenés műveltség, nyelvek és valamely zene ismerete és takarékos polgári igények.

Fenti feltételeknek minden tekintetben megfelelők ajánlatait kérem lehetőleg fényképpel, e lap kiadóhivatalába

„Raritás” jellegére. Teljes cím nélkül érkező ajánlatokra nem válaszolok.

Ragályok ellen

most igen alaposan kell védekeznünk, mert vörheny, kanyaró, typhus, himlő és egyéb ragályos betegségek a meleg nyár után fokozottabb erővel lépnek fel, mint más évszakokban, miért is szükséges, hogy minden háztartásban egy meghízható fertőtlenítőszer kéznél legyen. A jelenkor legmegbízhatóbb fertőtlenítő-szere a

LYSOFORM

szagtalan, nem mérgező, olcsó és eredeti üvegekben 80 fillérért minden gyógyszerárban és drogériában kapható. Hatása gyors és biztos, miért is az összes orvosok betegágyak fertőtlenítésére, antiseptikus kötözéseknél (sebekre és daganatokra), kéz-és arcmosásra és ragályok elhárítására, nőknél altesti irrigációra, stb. mindenkor ajánlják.

LISOFORM-SZAPPAN

finom, gyenge pipereszappan, 1% lysoformot tartalmaz és antiseptikus hatása. Alkalmazható a legkényesebb bőrre, még csecsemőknél is: szépíti, megpuhítja és illatossá teszi a bőrt. Egy kísérlet és Ön a jövőben kizárólag ezen szappant fogja használni. Darabja 1 korona.

FODORMENTA-LYSOFORM

erősen antiseptikus hatása szájviz. Szájbüzt rögtön és nyomtalanul eltünteti és a fogakat konzerválja. Használandó továbbá orvosi utasítás szerint toroklobnál, gégebántalmaknál, és nátha esetén gurgulázásra. Néhány csepp elegendő egy fél pohár vízre.

Eredeti üvege 1 korona 60 fillér.

Az összes lysoform-készítmények kaphatók minden gyógyszerárban, drogériában és. Kivánatra bárkinek ingyen és bérmentve megküldjük az „Egészség és fertőtlenítés” című érdekes könyvet.

Ahol Lysoform nem volna kapható oda közvetlen is küldünk 6 korona előzetes beküldése esetén 3 üveg Lysoformot, 2 drb, szappant és 1 üveg szájvizet.

Dr. Kelczi és Murányi
vegyészeti gyára UJPESTEN.

Tifuszbajrány Triesztben.

TRIESZT aug. 31. A tifuszbajrány aggasztóan terjed. A legutolsó hat hétben 106 tifuszeset történt. A mult szombattól tegnapig 22 eset fordult elő.

Olasz-török verekedés a varietében.

RÓMA, aug. 31. Maltából jelentik: Egy itteni varietében az egyik olasz énekesnő elénekelte a 11. Bersaglieri-ezred dalát. A varietében törökök és egy angol tiszt hevesen tiltakoztak ez ellen, amiből általános verekedés keletkezett. A törökök és angol tiszt revolvért rántottak de mindnyájukat lefegyverezték. A verekedő törököket kitiltják Maltából.

Eladó

jutányos áron egy szekrény egy mosdó szekrény egy ágy és egy asztal via Belvedere 35 villa Ullandi.

KOLB ISTVAN (ezelőtt Ertl) MAGYAR ÉTTERMEI**ABBAZIA**

Magyar villásreggeli. Rendkívüli olcsó árak. Állandóan frissen czapolt pilzeni és kőbányai sör. A szállóában olcsó szobák, penzióval vagy anélkül.

Használt varrógépet

olcsón veszek. Sári Benőné Susak Boulevard 132 sz.

Áruminták kiállítása.

A magyar szent korona országainak gyártmányai. Fiumében, Zichy-rakpart 1 sz. tár. 1912. szept. 1—10-ig. Nyitva délelőtt 8—12-ig; délután 3—7-ig. Belépődíj nincs.

BUCCARI egyetlen modern szállója**„JADRAN“ szálló**

Kitünő étterem s kávéházzal. — Magyar

konyha. — Legjobban ajánlható.

Tulajd. Homolka Károly.

VEGLIA**Hotel „QUARNERO“**

Közvetlen a tengerparton, a kikötőnél. Tengerre nyíló szobák, teljesen ujonnan berendezve. Caffè-Restaurant. Penzió.

Nagyon olcsó árak.

A legajánlatosabb fiumei szállók:**„Deák“ szálló**

a Deák-korzón és dependance-a a

„Bonavia“ szálló

Via Edm. De Amicis 4.

Minkét szállóban kitünő konyha és árnyas kertek. Fajborok és valódi

Pilzeni ősforrás sör.

Tulajdonos

Ederer-Burger Gyula.

Hálószoba Butorberendezések

és egyes

butordarabok részletfizetésre is kaphatók

HERSKOVITS S. butorkereskedőnél

Via Giuseppe Parini 6. szám.

Ékszer-arany-ezüst és china-ezüst-árak

dús választékban szigorú szolid kiszolgálás mellett kaphatók

Steiner Ferencz

ékszerész cégnél.

Fiume, CORSO 35.

Telefon szám 206.

Kiadó

jobb családnál, elegánsan butorozott, szép fekvésű szoba egy vagy két személyre, villanyvilágítás és fürdőszoba használattal, ellátással vagy a nélkül. Cim: Via Gisella 1. bal lépcső III em. 11

ADELSBERG

a világhírű barlangváros legelőkelőbb szállója

Grand Hotel Adelsbergerhof

Penzió, étterem, kávéház, autogarage.

OLCSÓ ÁRAK.

A szálló hatalmas park közepén fekszik. Üdülőknek igen alkalmas hely.

A „Valódi“ : Franck: kávépótlék ismeretőjele a kávédaráló.

Gyakran utánózzák.

Azért óvatosság a bevásárlásnál!

A „Valódi“ : Franck: a legjobb hazai nyersanyagból készítették.

Gyár Kassán.

im 119/24564

Tanárok, kórházorvosok és gyakorlóorvosok

ismételten kijelentették, hogy a

DIANA**Sósborszesz**

menthollal

számos esetben fájdalomcsillapító szernek bizonyult.

A társadalom minden rétegéből érkeznek naponta elismerő nyilatkozatok a

Diana-Sósborszesz

kitünő sajátságai felől.

A Diana-Sósborszesz ajánlatos:

1. A test bedörzsölésére reggel és este.
2. A mosdóvízzel való keveréshez.
3. Hajmosószernek.
4. Szájviznek.
5. Izzadság ellen,
6. Edzésre.
7. Massagera.
8. Fejfájás ellen.

1 üveg ára K --.50

2 " " " 1.20

3 " " " 2.40

Mindenütt ::**:: kapható.**

Villa Sans Souci
Abbazia.

Előkelő családi otthon. - Teljesen ujonnan berendezve. Új tulajdonos. Finom bécsi konyha.

Kitűntetett angol női- és férfi szabó.

Legdivatosabb ruhákat gyorsan és kitűnően végzi. Javítás valamint ruhavasalás elfogadtatik.

Guczul András, Abbazia.

KINCSETÉR

Tordy-fele Hollandi 3 király tea mivel nemcsak hashajtó, hanem egyúttal étvágyjavító, gyomortisztító, emésztést elősegítő, bélműködést szabályozó, nemkülönben a legmakacsabb gyomorbajon is segít. Csomagja (kbl. 10-12 szeri használatra) gyógyfárban 50 fill.

Minden gyógytárban kapható.

LOVRANA

„Adria“ kávéház

Nagy strandterrasse, gyönyörű tengeri kilátás. A legelőkelőbb társaságok találkozó helye. Abbaziából hajón és villamoson kellemes kirándulás.

Tulajdonos: Glück Alfonz a Quarnero kávéháznak sok éven át volt igazgatója.

Ára 30 K.

Nincsen Önnek rendes háztartása ha Eclipse dagasztógépe nincsen

3 perc alatt lehet vele bármilyen tésztát tökéletesen átdagasztani.

Minden vas- és edényüzletben kapható.

Bővebb felvilágosítást ad: The Eclipse Selling Company képviselője, Eckel Egon, Fiume Via del Fosso 9. szám.

Ha egészségét félti „ADRIA“

savanyu vizet igyék, mely igen olcsó és kristálytisza. Baktériummentes magas hegyi forrásvíz. Természetes szénsavval telítve fertőző betegségeknek, étvágyzavaroknak és emésztési nehézségeknek igen hasznos ital. Borral keverve kellemes üdítő hatása.

Mindenhol kapható!

Töltőtelep ABBAZIA Friedrichshof.

LOVRANA LEGOLCSÓBB és legjobb étterme

„a szép karintiai nőhöz“

(„Zur schönen Kärntnerin“)

Trieszt a pályaudvarral szemben

„Alla Stazione“ étterem

A bpesti háziezred tisztikarának és a trieszti magyarságnak találkozóhelye.

Kitűnő konyha. - Mindenkor friss sör. Olcsó árak.

Tulajd. Andriancich Ant. a fiumei Deák szálló volt portása.

Magyarok!!

Aki jó tisztán kezelt bor akar inni, vagy frissen csapolt kőbányai sört, aki jó magyaros ebédet és vacsorát akar enni az siessen

Misics András vendéglőjébe Via Francesco Petrarca 6.

Éjjel 2 óráig nyitva.

GRADO

tengeri fürdő az Adrián. Gyógyidény áprilistól októberig. Fürdőidény májustól szeptemberig. Pompás fűvényes strand. Homok- és napfürdők. 14.000 fürdőbizonyítvány. Nagy fürdőinfézet. 1400-nál több családi sátor a fűvényparton. 30 szálló és penzió. Felvilágosítással és prospektussal ingyen szolgál a **FÜRDŐBIZOTTSÁG.**

„UNDERWOOD“

az írógép, melyet választania kell.

MOHOVICH C. A.
FIUME

Piazza del Commercio 6.

Kiadótulajdonos: „A Tengerpart lapkiadó vállalat“

TÓTH JÁNOS

Magyar vendéglője

a legolcsóbb Fiumében.

Via Alessandro Manzoni 10.

Kőbányai polgári sör.

Magyar és dalmát bor.

Renko Ferenc Kávéháza

ABBAZIA, a Tommasich Fördőnél

Árak:

Fehér kávé	30 fillér
Tea rumimal	40 „
Üveg sör	40 „
1 liter bor	1.20 „
Tej	24 „

33 óceánjáró

33 óceánjáró

Austro Americana - Trieszt.

Rendes személy- és tehergyorsáru forgalom, Görögország, Spanyolország. Észak és Dél-Amerika felé.

9 nap alatt Európából (Gibraltár) Délamerikába,

külön utazás a

„Kaiser Franz Josef I.“

kettős csavaru óceánjárón.

Indulás Triesztből 1912 szeptember 22-én, Raguzába, Nápolyba, a Kanári-szigetekre, (Teneriffa) való hat napos kényeztetéssel,

október 6-án Rio de Janeiroba

„ 7-én Santosba

„ 10-én Buenos Aeyrosba

Tudakozódní lehet az igazgatóságnál, Trieszt, Via Molin Piccolo 2, (Táviratcim: Cosulich, Trieste) Schenker és Tsa főügynökségnél Bécs I., Neuthorgasse 17., az utas-irodánál Bécs, II., Kaiser Josef-strasse 36 és a társaság más ügynökségeinél.

Nyomatott a „Polinnia“ nyomdában Fiume.